

Omtale av Ivar Bjørndals nye bok

Arild Stang, Halden, skriver:

«Historikeren *Ivar Bjørndal* har utgitt en rekke bokverk som historisk sakprosa. Til det store Landstadsjubileet i 2002 skrev han biografien om salmedikteren Landstad (*Magnus Brostrup Landstad. Prest, dikter og borger i Fredrikshald*). Under utarbeidelsen av denne biografien fattet han interesse for Landstads svigerdatter, Anna. Nå har *Bjørndal* skrevet en bemerkelsesverdig og spennende bok om Landstads svigerdatter. Det mest bemerkelsesverdige er at boken ikke fremstår som sakprosa.

Det har blitt en varm og empatisk fortelling om Annas barndom og ungdom i Halden (Fredrikshald), om flyttingen til Klæbu og Kristiansand, og om livet på en prestegård i havkanten på Hå på Jæren i andre halvdel av 1800-årene. Dette er kulturhistorie og sosialantropologi fortalt med innlevelse i hvordan tidens strabasiøse tilskikkelser må ha formet menneskenes liv. Leserens nysgjerrighet blir vekket allerede i bokens innledning: *Mange menneskeskjebner har vært knyttet til den gamle prestegården i Hå. En av dem ble avsluttet en stormfull februardag i 1884. Da døde Anna Landstad, presten Hans Landstads hustru, bare vel 45 år gammel.* Annas livshistorie er ikke bare hennes egen. Den er samtidig utallige medsøstres til alle tider.

Bjørndals fortelling er på "bare" 160 sider. Du klarer ikke å legge den fra deg før siste side er lest!»

Ole Briseid, Drammen, Skriver:

"En stor og følelsesladet leseropplevelse! Basert på historiske kilder skildrer forfatteren på mesterlig vis den gripende og dramatiske historien om Anna Landstads korte, men intense liv. Leseren blir revet med av den evnerike og følsomme prestekonas stilltiende akseptasjon av stadige forflytninger, 14 barnefødsler, 2 døde barn, psykisk sykdom- og samtidig en kjærlig omsorg for sine nærmeste, de fattige og utstøtte. Annas skjebne er sterk kost og gir grunn til mange refleksjoner om kvinners liv da og nå. Forfatteren gir også en levende framstilling av de religiøse, politiske og sosiale forholdene som satte sitt preg på Anna Landstads liv og skjebne i andre halvdel av 1800-tallet. Historien om Anna Landstad vil bli sittende lenge i kroppen. Dette er dokumentarisk litteratur på sitt aller beste."

Torill Jacobsen, Halden, skriver:

«I fortellingen *Den ælskelige Anna Landstad* gir Ivar Bjørndal oss et blikk inn i en kvinnes, en hustrus og en mors korte og oppofrende liv på 1800-tallet. Samtidig lar han oss møte de viktigste personene i denne kvinnes, Anna Landstads, liv. Han setter det hele inn i en miljømessig, historisk og geografisk kontekst.

Fortellingen berører! Fortellingen inspirerer! Den skapte et ønske hos meg om å fordype meg mer i mine forkvinneres liv og skjebner. Gjennom fortellingen ble jeg også ytterligere kjent med ulike personer, samfunnsinnsats og et mangfold av livsvilkår som har satt sitt preg på Halden, mitt lokalsamfunn».

Thor Einar Hanisch, Kristiansand, redaktør Agderkultur. no skriver:

«Ivar Bjørndals nye bok er en herlig bok. Først og fremst om kvinners liv og lagnad, med ælskelige Anna Landstad som hovedfokus. Det er vanskelig ikke å bli berørt av de lidelser og gradvise tap av helse som de altfor mange barnefødsler påførte henne og de mange av hennes samtidige. Dette kombinert med en enorm selvpoffrelse og kjærlighet til mann og barn og i manges tilfelle også til Gud. Skildringene av natur, steder og miljøer, av familiens reise fra Fredrikshald til Kristiansand, til Hå på Jæren, til Eidsvoll og igjen til Hå, og kontakten med menneskene der har også stor appell. Aller mest fascinerende er kontakten med familien over generasjoner som lettet byrdene for hverandre og gav gleder og håp. Denne stimulerende boken representerer en ny og lovende sjanger i Ivar Bjørndals berikende forfatterskap».

Ernst Baasland, Stavanger, skriver:

«Historikere har i de senere år vært opptatt av 'usynlig historie'. Politisk og sosial historie er fortsatt det sentrale. Men lokalhistorie, hverdagslivet, kvinner og marginaliserte grupper, har nå kommet mer i fokus. I dette perspektiv blir Ivar Bjørndals historie om Anna Landstad interessant. Historikeren fra Halden har tidligere skrevet en viktig bok om vår store

salmedikter Magnus Brostrup Landstad. Nå skriver han om Landstads sønn, den begavede presten Hans Landstad og hans kone Anna Aamodt (1838-1884), begge fra Halden. For å få frem 'usynlige historie', er brev og samtidige biografiske kilder nyttige. Bjørndal har derfor brukt brevsamlinger fra Anna selv og fra andre i samtiden. De belyser særlig den tiden Hans og Anna Landstad var i Hå på Jæren (1872-1885), hvor Anna fødte de fleste av sine 14 barn. Brevene gir et levende bilde av dagliglivet på det naturskjønne og værharde stedet. Det daglige slitet, de store begivenheter i bygda, møtet med lokalbefolkningen, blir sett gjennom Annas øyne. Lisabet Risas billedmateriale og annen dokumentasjon (i boken «Hå gamle prestegård 1637-1989») beriker denne skildringen. Den lettleste boken om hverdagshelten Anna Landstad gir et realistisk bilde fra en viktig periode i norsk historie».

Louise og Jan Gossner, Oslo, skriver:

«For en bok det er blitt, og for en kvinneskjebne han har funnet og skrevet frem, historikeren Ivar Bjørndal fra Halden! Om presten og salmedikteren Landstad og hans tid som prest i Fredrikshald (nå Halden) har han skrevet tidligere. Han har lett etter en kvinneskikkelse fra samme tid, og han fant henne i Anna Landstad, som giftet seg med Hans Landstad og ble salmedikterens Landstads svigerdatter. Det var han som kalte henne «den ælskelige».

Det kunne blitt en kort og trist historie, eller en harmdirrende pamflett om kvinners kår og menns dominans på slutten av attenhundretallet. For Anna giftet seg 25 år gammel, og døde bare 45 år, fire flyttinger og fjorten barnefødsler senere.

Men Ivar Bjørndal setter Anna inn i en historisk sammenheng både i Fredrikshald, Christiania, Klæbu, Eidsvold og Hå på Jæren, og med sin kunnskap om skole, kirke, historie og samfunn får vi både forståelse for tidens kår og kulturen som presten Hans Landstad og hans hustru Anna skulle møte og mestre.

Boken makter å gripe leseren. Vi har selv vært prestefolk i Halden og kjente litt til historien om Landstad og hans familie. Nå vet vi mye mer, og takker for en historiefremstilling som ikke bare øker vår kunnskap, men også berører våre hjerter.»

Den siste uttalelsen er fra Ernst Baasland. Den er skrevet på grunnlag av den ferdige boken med sin vakre forside og tallrike illustrasjoner. De andre ble skrevet på grunnlag av manuskriptet.

Boka er lagt ut på Boknett.no. (Mentor). Kan bestilles hos alle bokhandlere eller fra Forum Bok, Halden. Mail-adresse: ivarbjorndal@outlook.com

Pris 240 kr. Rabatt: Ved kjøp av 2-3 eksemplar: 30%. 4-9 eksemplar: 40%. 10 eksemplar: 50 %. Hertil frakt ved forsendelse av 1-2 eksemplar.